

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSIOSIOS RINKIMŲ KOMISIJOS  
NARIŲ JOLITOS BAUSYTĖS, ANDRIAUS PUKSO BEI TEISĖS IR TYRIMŲ SKYRIAUS**

**IŠVADA  
DĖL KELMĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS RINKIMŲ KOMISIJOS NR. 18 2021 M.  
SPALIO 28 D. SPRENDIMO ĮVERTINIMO**

2022 m. sausio 11 d. Nr. 3-2 (1.2)  
Vilnius

Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija (toliau – VRK) 2021 m. lapkričio 22 d. gavo Lietuvos žaliųjų partijos skundą „Dėl Kelmės rajono rinkimų apygardos Nr. 18 rinkimų komisijos sprendimo apskundimo“ (toliau – skundas) (reg. Nr. 1-1550(1.20), kuriuo išreiškiamas nesutikimas su priimtu Kelmės rajono savivaldybės rinkimų komisijos Nr. 18 (toliau – KRK) sprendimu ir prašoma pripažinti KRK sprendimą negaliojančiu.

Pateiktame skunde nurodoma, kad: *„Lina Samulytė, Lietuvos žaliųjų partijos kandidatė į Kelmės rajono savivaldybės tarybos narius-merus 2021 m. spalio 10 d. rinkimuose, š. m. spalio 9 dieną „Messenger“ programėle <...> išsiuntė privataus pobūdžio žinutę. Žinutė išsiųsta per klaidą, ją norėta skirti kitam asmeniui, kandidatės rinkimų štabo nariui. Žinutės turinys – privataus pokalbio, turėto su kandidatės rinkimų štabo nariu, dalis (žr. priedą). Žinutėje kandidatė išsakė asmeninę nuomonę, reaguodama į jai skirtą kritiką. Supratusi, kad žinutę išsiuntė ne tam adresatui, kandidatė <...> iškart atsiprašė ir informavo apie klaidą. Kandidatė ir Lietuvos žaliųjų partija asmeninės žinutės nelaiko rinkimų agitacija, kadangi ja nesiekta paveikti rinkėjų nuomonės ir sprendimo už ką balsuoti rinkimuose. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad žinutės turinio kandidatė neplatino socialiniuose tinkluose ar kitais visuomenės informavimo kanalais. Turinys per klaidą pasiekė tik vieną vartotoją, dėl kurio net neturime žinių – yra jis rinkėjas ar ne.“*

Skunde teigiama, kad, atsižvelgiant į rinkimų agitacijos ir politinės reklamos apibrėžimus, kandidatės netyčinis veiksmas neturėjo jokios rinkėjų motyvacijos paveikimo intencijos. Skunde nurodoma: *„Nesutinkame su išvada, kad kandidatės privataus pokalbio fragmentas per klaidą išsiųstas kitam asmeniui pažeidė LR savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 53 str. 1 d <...>; 47 str. 2 d., <...>; bei 49 str. 2 d. <...>.“*

Gautas skundas buvo svarstomas VRK 2021 m. gruodžio 9 d. posėdyje. Jo metu nuspręsta pavesti Kelmės rinkimų apygardos kuratoriams J. Baušytei ir A. Puksei bei Teisės ir tyrimų skyriui įvertinti skundą ir pateikti išvadą dėl KRK sprendimo.

KRK 2021 m. spalio 28 d. posėdyje nutarė: *„Pritarti 2021-10-28 išvadoje „Dėl Linos Samulytės, kandidatės į Kelmės rajono savivaldybės merus 2021-10-10 vykusiuose rinkimuose, galimo LR savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 53 str. 1 d., 47 str. 2 d., 49 str. 2 d. nuostatų*

*pažeidimo“ pateiktam sprendimui, kad kandidatė į Kelmės rajono savivaldybės merus Lina Samulytė pažeidė LR savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 53 str. 1 d., 47 str. 2 d. 49 str. 2 d. nuostatas.“*

### **Dėl nustatytų Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 53 straipsnio 1 dalies ir 47 straipsnio 2 dalies pažeidimų**

KRK tyrimo grupės 2021 m. spalio 28 d. išvadoje „Dėl Linos Samulytės, kandidatės į Kelmės rajono savivaldybės merus 2021-10-10 vykusiuose rinkimuose, galimo LR savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 53 str. 1 d., 47 str. 2 d., 49 str. 2 d. nuostatų pažeidimo“ nurodoma, kad: *„Tyrimų grupės nuomone, Lina Samulytė pažeidė LR savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 53 str. 1 d., nes privati neigiamo pobūdžio apie visus kandidatus į Kelmės rajono savivaldybės merus žinutė buvo išsiųsta 2021 m. spalio 9 d., po 1 val. nakties, kada buvo prasidėjęs draudžiamos rinkimų agitacijos laikotarpis. To nepaneigė ir pati Lina Samulytė tiek pačioje neigiamo pobūdžio žinutėje, tiek, vėliau 2021-10-27, 17:19:46 el. paštu <...> atsiųsdama paaiškinimą dėl šios situacijos“.*

KRK tyrimo išvadoje taip pat nurodoma, kad *„Tyrimų grupės nuomone, Lina Samulytė pažeidė LR savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 47 str. 2 d., nes siuntė privačią žinutę <...>, kurioje neigiamai atsiliepė apie visus kandidatus į Kelmės rajono savivaldybės merus. Atkreiptinas dėmesys, kad nors Lina Samulytė nurodo, kad žinutė buvo atsiųsta per klaidą ir buvo adresuota jos rinkimų štabo nariui, tačiau skunde atsiųstoje žinutėje kreipiamasi į <...>, o pati Lina Samulytė nepateikė jokio partijos protokolo, kuriuo tvirtinama rinkimų štabo sudėtis ir kurioje matytųsi, kad tame tarpe yra koks nors <...>, todėl neįrodo, kad tikrai Linos Samulytės žinutė buvo adresuota kitam, kaip ji pati nurodo, kad jos rinkimų štabo nariui. Be to, įstatymas nenumato išimčių, kad jei tai yra privataus pobūdžio ar vienkartinė žinutė, įstatymas laikomas nepažeistu.“*

KRK išvadoje nurodomi atlikti veiksmai, siekiant išsiaiškinti sprendimui dėl galimo pažeidimo priimti reikšmingas aplinkybes. Išvadoje nurodoma, kad: *„tyrimų grupė 2021-10-18 raštu Nr. S-25 kreipėsi į skundo pareiškėją, prašydama dėl skundo aplinkybių pateikti papildomą informaciją <...> 2021-10-26 raštu Nr. S-28 kreipėsi į Lina Samulytę, prašydama pateikti informaciją dėl skundo aplinkybių, nurodant, ar patvirtina, kad siuntė tokią žinutę <...> ir kada siuntė šią žinutę.“*

Išvadoje nurodoma, kad: *„Skundo autorius 2021-10-19 atsiuntė papildomą informaciją, kurioje patikslino, kad Linos Samulytės žinutė <...> siųsta 2021-10-09, šeštadienį ir išsiųsta dar iki rinkimų pabaigos, t. y., 2021-10-10, 20.00 val., nes rinkimų rezultatai dar nebuvo žinomi, o žinutėje vertinami kandidatai. Lina Samulytė 2021 m. spalio 27 d. pateikė atsakymą į skundą: „... atsakingai patvirtinu, kad agitacijos draudimo laikotarpiu jokios agitacinės medžiagos, kuria būtų siekiama paveikti rinkėjų valią, neskelbiau. Spalio dieną „Messenger“ programėle per klaidą <...> išsiunčiau privataus pobūdžio žinutę, kuri buvo skirta kitam asmeniui (mano rinkimų štabo nariui). Žinutės turinys privataus pokalbio dalis, kur išsakyčiau asmeninę nuomonę reaguodama į man skirtą kritiką*

*<...> viešame FB publikuotame poste, kur viešai kritikavo mane kaip kandidatę. Supratusi, kad žinutę išsiunčiau ne tam adresatui <...> iškart informavau, kad mano žinutė negali būti siunčiama kitiems asmenims, nes tai privataus pobūdžio žinutė ir mano asmeninė nuomonė. Žinutė nesiekiau paveikti rinkėjų nuomonės rinkimuose, taip pat jos turinio neplatinau socialiniuose tinkluose ar kitais visuomenės informavimo kanalais, todėl privačios žinutės nelaikau agitacija ir nemanau, kad pažeidžiau nustatytą tvarką. Apgailestauju, jei kažkam tai sukėlė priešingą įspūdį <...>.“*

KRK tyrimo grupė įvertino gautame skunde pateiktą informaciją bei surinko papildomą informaciją. KRK tyrimo grupė nustatė, kad: *„Kandidatė į Kelmės rajono savivaldybės merus Lina Samulytė, 2021-09-09, po 1 val. nakties, t. y., kai jau buvo įsigaliojęs rinkimų agitacijos draudimo laikotarpis, siuntė <...> Asmeninę žinutę FB apie kitus kandidatus į Kelmės rajono savivaldybės merus, kurioje matosi, kad tuo metu, kai vykdė agitaciją, ji suprato, kad to daryti negali: „...paskaičiau tavo komentarą apie mane, tai nors agitacija negalima, bet turiu atsakyti“.* Draudimas agituoti rinkimų dieną nustatytas Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 53 straipsnio 1 dalyje *(rinkimų agitacija, neatsižvelgiant į jos būdus, formą ir priemones, draudžiama likus 30 valandų iki rinkimų pradžios ir rinkimų dieną iki balsavimo pabaigos, išskyrus išorinę politinę reklamą, išskabintą iki prasidedant šiam rinkimų agitacijos draudimui).*

Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 47 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad *rinkimų agitacija gali būti bet kokių formų ir būdų, išskyrus tuos, kurie pažeidžia Lietuvos Respublikos Konstituciją ir įstatymus, prieštarauja moralei, teisingumui ar visuomenės darnai, neatitinka sąžiningų ir garbingų rinkimų.*

Lietuvos žaliųjų partija skunde nurodo, kad jie nesutinka, kad kandidatės privataus pokalbio fragmentas, per klaidą išsiųstas kitam asmeniui, pažeidė Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 53 straipsnio 1 dalį, 47 straipsnio 2 dalį.

Taigi, KRK tyrimo grupė tinkamai įvertino skundą ir nustatė, kad buvo pažeistas draudimas agituoti rinkimų dieną.

Tačiau atkreiptinas dėmesys į tai, kad Lietuvos žaliųjų partijos kandidatė Kelmės rajono rinkimų apygardoje Nr. 18 Lina Samulytė neneigia supratusi, kada galioja agitacijos draudimas, ir apgailestauja, jei jos išsiųsta žinutė sukėlė priešingą įspūdį, nes žinutė nebuvo siekiama paveikti rinkėjų nuomonės rinkimuose. Pagal teisės taikymo praktiką, įstatymo pažeidimu laikomi veiksmai, kai privačiomis žinutėmis siunčiama agitacinė medžiaga rinkimų agitacijos draudimo laikotarpiu. Be to, su skundu nebuvo pateikta jokių papildomų įrodymų, kurių nevertino KRK tyrimo grupė.

Šiuo konkrečiu atveju pažymėtina, kad vertinant žinutės turinį stebimas minties tęstinumas, t. y. kalbama apie diskusiją, kurioje buvo minima kandidatė, taip pat iš turinio teksto galima suprasti, kad kalbama apie konkrečias aplinkybes, dėl kurių yra rašoma ši žinutė: *„Sveikas, <...>!!! Paskaičiau tavo komentarą apie mane“.* Nėra duomenų, kad tokio paties ar panašaus turinio žinutė būtų

platinama daugiau asmenų ar būtų skelbiama viešai, todėl laikytina, kad tai yra vienkartinio pobūdžio žinutė.

Apibendrinus, darytina išvada, kad Lietuvos žaliųjų partijos kandidatė Kelmės rajono rinkimų apygardoje Nr. 18 Lina Samulytė pažeidė rinkimų agitacijos draudimą rinkimų dieną, numatytą Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 53 straipsnio 1 dalyje, tačiau atsižvelgiant į nustatytas aplinkybes, manytina, kad pažeidimas gali būti laikomas mažareikšmiu.

### **Dėl Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 49 straipsnio 2 dalies pažeidimo**

KRK tyrimo grupės 2021 m. spalio 28 d. išvadoje nurodoma: *„LR savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 49 str. 2 d. Kandidatą kompromituojančia medžiaga pripažįstama tokia medžiaga, kuria siekiama paveikti rinkėjus, kad šie nebalsuotų už konkretų kandidatą, ir kurioje pranešama kandidatą neigiamai apibūdinanti žinia. Visuomenės informavimo priemonės paskelbta nuomonė (kitais negu žiniai, nuomonei netaikomi tiesos kriterijai) apie kandidatą, taip pat ir neigiama, nepripažįstama kompromituojančia medžiaga ir nesuteikia kandidatui teisės reikalauti paskelbti atsakomąją nuomonę. Kandidato reikalavimas paskelbti atsakomąją nuomonę taip pat gali būti netenkinamas, jeigu medžiaga paskelbta ne apie kandidatą asmeniškai; apie kandidatą paskelbta medžiaga nėra kompromituojanti; kompromituojančią medžiagą apie kandidatą paskelbė jis pats arba kitas tame pačiame kandidatų sąraše iškeltas arba tos pačios partijos iškeltas kandidatas į savivaldybės tarybos narius – merus, arba išsikėlęs kandidatas į savivaldybės tarybos narius – merus; paskelbtoje medžiagoje nėra jokių kandidatų apibūdinančių žinių; kandidatas jau pasinaudojo atsakomosios nuomonės teise.*

*Tyrimų grupės nuomone, jos privati žinutė, išsiųsta <...> yra neigiamo pobūdžio apie visus kandidatus.“*

Pažymėtina, kad Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 49 ir 50 straipsniuose kompetencija priimti sprendimus yra suteikta tik VRK, todėl KRK neturėjo pagrindo vertinti pažeidimo pagal šiuos straipsnius.

Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 49 straipsnis taikomas kompromituojančiai medžiagai skelbiamai visuomenės informavimo priemonėje. Šiuo atveju pareiškėjas Lietuvos žaliųjų partijos kandidatės Linos Samulytės išsiųstos žinutės laikyti kompromituojančia medžiaga neprašė, be to, žinutė buvo siųsta per „Messenger“ aplikaciją, kuri neatitinka visuomenės informavimo priemonės apibrėžimo. Dėl nurodytų priežasčių, Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 49 straipsnis pritaikytas nepagrįstai, todėl KRK sprendimas šioje dalyje turi būti naikinamas.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Lietuvos Respublikos vyriausiajai rinkimų komisijai siūloma:

1. Pakeisti Kelmės rajono savivaldybės rinkimų komisijos Nr. 18 2021 m. spalio 28 d. sprendimą ir jį išdėstyti taip:

„Pripažinti, kad Lietuvos žaliųjų partijos kandidatė Kelmės rajono rinkimų apygardoje Nr. 18 Lina Samulytė pažeidė Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 53 straipsnio 1 dalyje numatytą rinkimų agitacijos draudimą rinkimų dieną.“

2. Panaikinti likusią Kelmės rajono savivaldybės rinkimų komisijos Nr. 18 2021 m. spalio 28 d. sprendimo dalį.

Komisijos nariai

Jolita Baušytė

Andrius Puksas

Vedėjas

Rokas Stabingis

Patarėja

Estera Miežytė